ХУЛОСАИ

Комиссияи экспертии шӯрои диссертатсионии 6D.KOA-032 дар назди МДТ «ДДТТ ба номи Абуалӣ ибни Сино» ба кори диссертатсионии Каримов Бахтиёр Музафарович дар мавзӯи: «Динамикаи нишондиҳандаҳои клиникӣ-эпидемиологии бемориҳои стоматологӣ дар мавриди беморони гирифтор ба патологияи умумисоматикӣ» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илми тиб аз рӯйи ихтисоси 14.02.02 – Вогиршиносӣ

Комиссия дар ҳайати доктори илми тиб, профессор Бобохоҷаев О.И. (раис), доктори илми тиб Зокирова К.А., номзади илми тиб, дотсент Матинова Ш.К. (аъзои комиссияи экспертӣ) экспертизаи аввалияи илмии кори диссертатсионии унвонҷӯйи кафедраи эпидемиология Каримов Б.М. зери номи «**Динамикаи нишондиҳандаҳои клиникӣ-эпидемиологии бемориҳои стоматологӣ дар мавриди беморони гирифтор ба патологияи умумисоматикӣ**»-ро, ки аз рӯйи ихтисоси 14.02.02 – Вогиршиносӣ барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илми тиб пешниҳод гардида буд, ба амал баровcovarda, ба чунин хулоса омад:

1.Диссертатсияи мазкур ба шиносномаи КОА назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз рӯйи ихтисоси 14.02.02 – Вогиршиносӣ мувофиқ буда, метавонад ба ҳимояи расмӣ дар шӯрои диссертатсионии 6D.KOA-032 дар назди МДТ «ДДТТ ба номи Абуалӣ ибни Сино» қабул шавад.

Кори диссертатсионӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон яке аз нахустинҳо ба шумор меравад. Он ба таҳқиқоти эпидемиологӣ ва динамикаи клиникӣ-беҳдоштии ҳолати узвҳои ковокии даҳон ҳангоми бемориҳои системавӣ барои ошкор кардани хусусиятҳои тағйирот ва такмил додани усулҳои ислоҳи ихтилолоти зоҳиршуда бахшида шудааст. Зимни таҳқиқот таҳлил ва шарҳи натиҷаҳои омилҳои нисбатан бартаридоштаи клиникӣ-эпидемиологӣвабеҳдоштӣ дар мавриди бемороне оварда шудааст, ки аз бемориҳои узвҳои ковокии даҳон якҷоя бо амрози соматикӣ ранҷ мебаранд ва он ба интихоби тактикаи нисбатан мувофиқи муолиҷа ва чораҳои профилактикӣ таъсир мерасонад.

Бори аввал таҳлили динамикии клиникӣ-эпидемиологии сохтори патологияи асосии узвҳои ковокии даҳон ва ҳолати беҳдоштии он дар беморони гирифтор ба бемориҳои ҳамроҳи музмини соматикӣиҷро гардид. Аввалин шуда дар мавриди беморони мубтало ба бемориҳои музмини узву системаҳои дарунӣ омилҳои эпидемиологие муайян карда шуданд, ки дар инкишофи бемориҳои дандон ва бофтаҳои парадонт бартарият доштанд. Хусусиятҳои тағйирёбии динамикаи робитаҳои дуҷониба байни маълумотҳои таҳқиқоти клиникӣ-эпидемиологӣ, беҳдоштӣ ва рентгенологӣ дар мавриди патсиентҳои мубтало ба патологияи асосии стоматологӣ ва амрози ҳамроҳи соматикӣ муайян карда шуданд. Муносибатҳои нави ташкилии масъалаҳои такмил додани ёрии стоматологӣ таҳия шуданд, ки дар ниҳояти кор ҳаҷми ёрии стоматологиро васеъ ва сифати онро дар беморхонаҳои бисёрсоҳа беҳтар мегардонад.

Саҳеҳияти натиҷаҳои таҳқиқро усулҳои муосири таҳқиқоти эпидемиологӣ, беҳдоштӣ, клиникӣ, рентгенологӣ, пародонтологӣ, кариесологӣ, математикӣ, экспертӣ ва оморӣ тасдиқ менамоянд. Ҳаҷми маводи пешниҳодгардида, сатҳи методии таҳқиқот барои ҳалли масъалаҳои гузошташуда кофӣ буда, саҳеҳияти натиҷаҳои ҳосилшударо таъмин менамоянд.

Тамоми муқаррароти илмӣ, истидлолҳо, тавсияҳои амалӣ ва хулосаҳои диссертатсия вазифаҳои гузошташударо дақиқан инъикос менамоянд, ки аз асоснок будани онҳо дарак дода, натиҷаи таҳқиқотҳои амалишуда мантиқан ҷамъбаст мегарданд. Натичаҳои таҳқиқро бозбинии оморӣ ва истифодаи маҷмӯи чорабиниҳои илмӣ ва усулҳои объективии иттилоотии пажӯҳиш тасдиқ менамоянд.

Кор аҳамияти хуби назариявӣ ва илмӣ-амалӣ дорад. Ҳадафу вазифаҳои таҳқиқ, ки аз ҷониби муаллиф пешниҳод шудаанд, ҳамчунин баёни маводу хулосаҳо аз ягонагии батнӣ бархӯрдор буда, ба он талаботҳое, ки КОА ҶТ дар баробари рисолаҳои диссертатсионӣ гузоштааст, ҷавобгӯ мебошанд.

Натичаҳои таҳқиқот дар раванди таълимии кафедраҳои эпидемиология ва стоматологияи муолиҷавии ДДТТ мавриди истифода қарор дода шуд. Усулҳои клиникӣ-эпидемиологӣ ва технологии пешниҳодгардида дар фаъолияти муолиҷавии Маркази таълимӣ-илмӣ-клиникии «Стоматология»-и ДДТТ ва Маркази саломатии шаҳрии №10 истифода бурда мешавад.

2. Дар доираи мавзӯъҳои рисола аз ҷониби унвонҷӯ 40 таълифоти илмӣ нашр шудааст, ки аз ҷумлаи онҳо 5 мақола дар маҷаллаҳои илмии тақризшавандаи тавсиянамудаи КОА-и назди Президенти ҶТ ба чоп расидааст. Таҳқиқотҳои эпидемиологӣ ва клиникии амалишуда таҳияи 2 пешниҳоди ратсионализаториро таҳти рақами 3433/R 648 аз 26 феврали соли 2015 варақами 3435/R 650 аз 26 феврали соли 2015 дар Ҷумҳурии Тоҷикистон имконпазир гардонид.

Муқаррароти асосии кор дар конференсияҳои байналмилалии солонаи илмӣ-амалии олимони ҷавони ДДТТ ба номи Абуалӣ ибни Сино (Душанбе, 2013, 2020); конференсияҳои 59-ум, 61-ум, 67-уми байналмилалии солонаи илмӣ-амалии ДДТТ ба номи Абуалӣ ибни Сино (Душанбе, 2011, 2013, 2019); Фестивали XII-и вилоятии «Олимони ҷавон - рушди вилояти Иваново», конференсияи илмии байниминтақавии донишҷӯён ва олимони ҷавон бо иштироки намояндагони байналмилалӣ “Масъалаҳои тиббӣ-биологӣ, клиникӣ, иҷтимоии саломатӣ ва патологияи одам” (Иваново, 2016) пешниҳод ва муҳокима гардидаанд.

Муҳтавои диссертатсия дар интишороти нисбатан муҳимми зеринин инъикоси худро пайдо кардаанд.

Мақолаҳо дар маҷаллаҳои тақризшаванда:

[1-А] Каримов, Б.М. Ретроспективная оценка заболеваний пародонта по анализу ортопантомограмм у больных при системных заболеваниях /Б.М. Каримов, Х.К. Рафиев, Ш.Ф. Джураева // Журнал «Вестник педагогического университета».– Душанбе.- 2013. - № 3 (52). – С. 132-134.
[2-А] Эпидемиологическое обследование пародонтологического статуса у больных с межсистемными нарушениями /Б.М. Каримов, Х.К. Рафиев, Ш.Ф. Джураев, С.М. Каримов // Журнал «Вестник педагогического университета». – Душанбе. - 2013. - № 3 (52). – С. 134-138.
[3-А] Каримов, Б.М. Роль общесоматического статуса в развитии воспалительно-деструктивных поражений пародонта / Б.М. Каримов // Журнал «Вестник Авиценны». – Душанбе. - 2014. - № 1 (54). – С. 115-119.
[4-А] Каримов, Б.М. К вопросу о прогрессировании деструктивных явлений в альвеолярном отростке у пациентов с соматическими заболеваниями / Б.М. Каримов, Г.Г. Ашуров, Ш.Ф. Джураева // Журнал «Вестник Ивановской Медицинской Академии». – Иваново. – 2016. – Том 21. - С – 25-28.
[5-А] Каримов, Б.М. Оценка эффективности реабилитации больных с пародонтитом, протекающим на фоне сахарного диабета / Б.М. Каримов, Ш.Ф. Джураева// Вестник Ивановской медицинской академии. – Иваново. – 2017. – №2. – Том 22. - С. 41-44.

Мақола ва тезисҳо дар маҷаллаву маҷмӯаи конференсияҳо

[6-А] Каримов, Б.М. К вопросу об оценке качества жизни стоматологического пациента с наличием сахарного диабета / Б.М. Каримов, А.Р. Зарипов //Журнал «Стоматология Таджикистана». - Душанбе. – 2010. - № 1. – С. 16-17.
[7-А] Каримов, Б.М. Ретроспективная оценка ортопантомограмм опорных зубов у больных, страдающих пародонтальной и органной патологией /Б.М. Каримов, С.К. Сабуров, Н.Г. Тураев // Журнал «Стоматология Таджикистана». – Душанбе. – 2011. - № 1. – С. 37-41.
[8-А] Каримов, Б.М. Исходное значение эпидемиологических показателей наивысшей интенсивности кариеса зубов у больных с патологией внутренних органов и систем /Б.М. Каримов, А.А. Исмоилов, Ш.Ф. Джураева// Журнал «Стоматология Таджикистана». – Душанбе. - 2011. - № 2. – С. 11-14.
[9-А] Каримов, Б.М. Структурно-мотивационные аспекты изучения обращаемости больных с неблагоприятным соматическим фоном за стоматологической помощью /Б.М. Каримов, Ш.Ф. Джураева, Н. Одинаев //Ж. «Стоматология Таджикистана». – Душанбе. – 2011. - № 2. – С. 19-22.
[10-А] Каримов, Б.М. Результаты структурного анализа интенсивности кариеса зубов у лиц с патологией крови и системы кровообращения

/Б.М. Каримов, А.А. Исмоилов // Научно–практический журнал Таджикского института последипломной подготовки медицинских кадров. – Душанбе. – 2013. - № 2. – С. 157 – 158.

[11-А] Каримов, Б.М. Структура индекса нуждаемости в лечении заболеваний пародонта у больных с сопутствующей соматической патологией /Б.М. Каримов, А.Р. Зарипов, А.А. Исмоилов //Журнал «Стоматология Таджикистана». – Душанбе. – 2013. - № 2. – С. 28-31.

[12-А] Каримов, Б.М. Сегментарное пародонтальное поражение у больных с неблагоприятным соматическим фоном /Б.М. Каримов, А.А. Исмоилов, А.Р. Зарипов, // Ж. «Стоматология Таджикистана».– Душанбе.–2013. №1. -С.33-36.

[13-А] Каримов, Б.М. Биохимические показатели пародонтологической терапии больных с сопутствующей патологией / Б.М. Каримов, Н.К. Артыкова, Ш.Ф. Джураева, //Материалы годичной научно-практической конференции молодых ученых и студентов ТГМУ им. Абуалиибни Сино с международным участием «Актуальные вопросы и проблемы медицинской науки». – Душанбе. - 2013. – С. 181.

[14-А] Каримов, Б.М. Стоматологический статус пациентов с язвенной болезнью желудка и двенадцатиперстной кишки / Б.М. Каримов, Н.К. Артыкова, Ш.Ф. Джураева//Материалы годичной научно-практической конференции молодых ученых и студентов ТГМУ им. Абуалиибни Сино с международным участием «Актуальные вопросы и проблемы медицинской науки». – Душанбе. - 2013. – С. 180 - 181.

[15-А] Каримов, Б.М. Сегментарная пародонтологическая оценка больных с сопутствующей соматической патологией / Б.М. Каримов, Ш.Ф. Джураева// Мат-лы годичной научно-практической конф. молодых ученых и студентов ТГМУ им. Абуалиибни Сино с международным участием «Актуальные вопросы и проблемы медицинской науки». – Душанбе. - 2013. – С. 186.

[16-А] Каримов, Б.М. Особенности развития воспалительных заболеваний полости рта у больных с полиорганной патологией / Б.М. Каримов, С.К. Сабуров, Ш.Ф. Джураева //Материалы 61-ой годичной научно-практической конференции ТГМУ им. Абуалиибни Сино с международным участием «Вклад медицинских наук в практическое здравоохранение». – Душанбе. – 2013. – С. 457-458.

[17-А] Каримов, Б.М. Нишондихандахои ибтидоии эпидемиологии кариеси дар беморони гирифтори иллатхои хамрохикунандаи соматикӣ / Б.М. Каримов, Х.К. Рофиев, Ш.Ф. Джураева //Журнал «Авҷи Зуҳал». – Душанбе. - 2014. - № 1. – С. 24-27.

[18-А] Каримов, Б.М. Эффективность лечения хронического пародонтита у больных с межсистемным нарушением /Б.М. Каримов, Г.Г. Ашуров, А.А. Исмоилов // Научно–практический журнал Таджикского института последипломной подготовки медицинских кадров. – Душанбе. – 2014. - № 1. – С. 6-9.

[19-А] Каримов, Б.М. К вопросу об этиологии, патогенезе патологии тканей пародонта у больных с хронической почечной недостаточностью / Б.М. Каримов, Ш.Ф. Джураева, Э.М. Саидшарифова // Ж. «Обозрение. Стоматология». – Н. Новгород. – 2016. - № 2 (88). - С. 29-31.

[20-А] Каримов, Б.М. Структурный анализ стоматологического статуса больных с заболеваниями крови / Б.М. Каримов, Г.Г. Ашуров // Материалы XII Областного фестиваля «Молодые ученые – развитию Ивановской области». Межрегиональная научная конференция студентов и молодых ученых с международным участием «Медико-биологические, клинические и социальные вопросы здоровья и патологии человека». - Иваново. – 2016. - Том 1. – С. 265-267.

3. Имтиҳонҳои номзадии супурдаи Каримов Б.М. мувофиқи шаҳодатномаи № 471, ки онро соли 2019 МДТ «ДДТТ ба номи Абуалӣ ибни Сино» додааст, ба талаботи пешниҳодкардаи КОА ҶТ мувофиқаст.

4. Дар автореферати диссертатсия муқаррароти асосии кори диссертатсионӣ инъикос гардидааст.

5. Мулоҳизаи ҳар эксперт ҷузъӣ мебошад. Онҳо асосан ба сохтор, ороиш, услуби диссертатсия, ислоҳи муқаррарот ва хулосаҳои аз рӯйи вазифаҳои гузошташуда, маълумотнокии баъзе ҷадвалу расмҳо тааллуқ доранд.

6. Комиссияи экспертӣ пешниҳод менамояд, ки МД «Пажухишгоҳи тибби-профилактикии Тоҷикистон» ВТ ва ҲИА ба сифати муассиисаи пешбар муайян карда шавад.

7. Тавсия мешавад, ки доктори илми тиб, мудири кафедраи эпидемиология ва бемориҳои сироятии Донишгоҳи миллии Тоҷикистон (ДМТ) Одинаев Ниёз Сафарович (ихтисоси 14.02.02 – Вогиршиносӣ) ва номзади илми тиб, сартабиби Маркази саломатии шаҳрии рақами 2 Маҳмудов Ҷурабек Тешаевич (ихтисоси 14.00.21 – Стоматология) ба сифати муқарризони расмӣ тасдиқ карда шаванд.

8. Барои дар сомонаи МДТ «ДДТТ ба номи Абуалӣ ибни Сино» ва КОА ҶТ ҷойгир намудани автореферат ва муайян намудани рӯзи ҳимоя имконият дода шавад.

Раиси комиссияи экспертӣ:
Доктори илми тиб, профессор **Бобохоҷаев О.И.**

Аъзоёни комиссия:
доктори илми тиб **Зокирова К.А.**
номзади илми тиб, дотсент **Матинов Ш.К.**

31 майи соли 2022

имзои/подпись Бобохоҷаев О.И., Матинов Ш.К.
ТАСДИҚ МЕНАМОЯМ/ЗАВЕРЯЮ
САРДОРИ БАХШИ КАДРИИ ДРК/
НАЧАЛЬНИК ОТДЕЛА КАДРОВ УРК
31 - 05 2022 с/г